

MAASEUDUN
SIVISTYSLIITTO

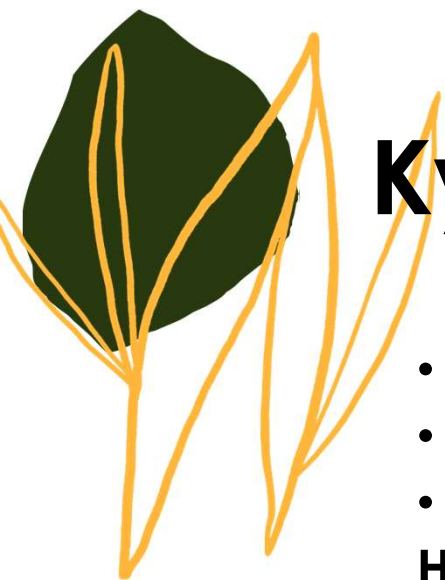
Monipaikkaisuus, yhteisöllisyys ja kulttuuri

Monipaikkaisuuden mahdollisuudet – katse
tulevaisuuteen –webinaari 26.1.2023

Maaseudun Sivistysliitto

Koulutuspäällikkö

Virpi Skippari
@vskippari

Kysymyksiä meille kaikille

- Miten tuetaan monipaikkaisuuden kehittymistä?
- Mitä pitäisi tehdä?
- Keiden pitää tehdä?

Huomioita aiheeseen:

- Mitä on monipaikkaisuuden kulttuuri?
- Millainen on paikkakunnan kulttuurimaineen merkitys paikkakunnalle ja muuttohalukkuuteen?
- Minkä tyyppistä yhteisöllisyyttä liittyy monipaikkaisuuteen?
- Miten monipaikkaisuus vaikuttaa paikkakunnalla olevaan yhteisöllisyyteen? Hyvät puolet? Haasteet?
- Kun monipaikkaiset etsivät paikkaa maaseudulta, onko paikkakunnan kulttuurielämällä merkitystä? Millaista?

***Mitä on monipaikkaisuuden
kulttuuri?***

Esimerkiksi vierailevia taiteilijoita

Kylätaiteilija

Kylätaiteilija asuu paikkakunnallasi viikon – kuukauden ajan ja osallistuu omalla taiteellisella työvälineellään (tanssi, musiikki, tekstiili, veistos, muotoilu, sirkus, räppi, jne.) yhteisönne toimintaan.

Voitte esimerkiksi kehittää kylätapahtumia ja markkinoita, tuunata kyläkeskustan ympäristöä, rakentaa yhdessä uusia kohtaamispisteitä, säveltää ja esittää kylän oman laulun tai näytelmän yhdessä taiteilijan kanssa.

- Elina Lehtinen Konginkankaalla, kangaskuosit ja julkinen tekstiiliteos
- Elli Isokoski Korpilahdella, tanssi
- Paula Huhtanen, ITE, Ilomantsissa, uusia toimenpiteitä, galleria
- Iso Siika -tapahtumat Tornionjoella + lautta jatkoi elämäänsä osana kyläyhteisöä, uusia paikallisia hankkeita, UNESCO

Kylätaiteilija

Käytännön järjestelyitä

- Vastaanottava paikkakunta, yhdistys tai museo maksaa taiteilijalle palkkion, matkarahat ja tarjoaa asunnon oleskelun ajaksi.
- Materiaalikustannukset suunnitellaan yhdessä tapauskohtaisesti.
- Vastaanottajataho valitsee taiteilijalle yhdyshenkilön/assistentin, joka kulkee suunnittelun ja työskentelyn ajan prosessissa mukana.
- Viestinnästä sovitaan etukäteen ja hoidetaan yhdessä taitelijan kanssa (valokuvat, videot, sosiaalinen media, julisteet).

Maaseudun Sivistysliiton tarjoama tuki ja ohjaus

- Valitsemme yhdessä teidän tarpeisiin sopivan taiteilijan.
- Neuvottelemme yhdessä työskentelyn pelisäännöt.
- Viestimme ja markkinoimme tapahtumia ja toimenpiteitä yhdessä vastaanottavan tahon kanssa.

Citytorppari

Paikkakunnallasi on luontokohde, jota haluatte elävöittää taiteilijan kanssa.

Nämä voivat olla yhteisöllisiä viljelmiä, kaupunkipuistoja, kylän uimaranta, tai museon piha-alue.

Kutsukaa paikalle CityTorppari, kuukaudeksi tai koko kesäksi!

- Syötävän Puiston torpassa kesäisin asuneet/työskennelleet taiteilijat, toimenpiteet jatkuvat Hgin nuorisopalvelut
- Päivi Raivion TUNNE+TILA: väliaikaiset tilat: Rauma, Varkaus, Oulu, vastaavia toimenpiteitä tehty eri puolilla Suomea

Taideresidenssi

Taiteilija kutsutaan tekemään itsenäinen teos osaksi festivaalia, museonäyttelyä, tai kylätapahtumaa. Teos voidaan suunnitella joko pysyväksi tai väliaikaiseksi. Teoksen lähtökohdaksi voi tarjota esimerkiksi paikallisen luonto- ja kulttuuriympäristön tai kylän tarinat ja historian.

- Tuomas Korkalo Kemiönsaarella, pysyvä teos kylän keskelle
- Taina Kontio ja Satu Miettinen Vänön saarella, tarinoita ja muistoja, videoita, yhteistyö jatkuu
- Lilli Haapala, Seilin saarella, tutkimusyhteistyötä Turun Yliopisto, video, yhteistyö jatkuu

Organisaatiotaiteilija

Voidaan palkata kunnan, museon, kyläyhdistyksen, tai työyhteisön palvelukseen eri pituisiksi jaksoiksi, työn tavoitteista riippuen. Tehtävään valittu taiteilija työskentelee organisaatiossa käyttäen työvälineinään omia luovia menetelmiään.

Taiteilija voi sijoittua organisaation sisälle kehittämään organisaation omia, sisäisiä prosesseja. Tai taiteilija voi työskennellä organisaation ja asiakkaiden rajapinnassa, aktivoiden sekä työntekijöitä että asiakkaita/yleisöä.

- Rauman kaupunki ja Maritta/Kalanmaha, yhteistyö jatkuu
- Eläintarhassa, mm Ötökkäkypärä, Ääniopastukset, Konsertti eläinten kanssa, teokset käytössä
- Life Aquatic uimahallin kanssa Raumalla, tapahtuma sai jatkoa 3 paikkakunnalla
- Päivi Raivio: TUNNE+TILA (julkinen taide, placemaking) työ jatkuu ja kehittyy
- MSL ja Hanna Brotheruksen jumpat
- Oodi ja Hanna Brotherus Company, metodi jatkuu ja kehittyy, mukanaolijat jatkaa
- MSL ja Kristiina Ljokkoi osana Paikan tuntu -toimenpiteitä ja MSLää, Kristiina HAMiin ympäristötaiteen amanuenssiksi/Helsinki biennaaliin töihin

Mitä on monipaikkaisuuden kulttuuri?

***Ympäristönperinnettä ja ympäristön
kanssa elämistä***

Ympäristöperinne kiinnostaa maaseudun monipaikkaisia ihmisiä.

- Leikkiperinne on osa MSL:n ympäristöperinne ilmastotyön välineenä kokonaisuutta.
- Erityisesti MSL:n webinaarit ympäristöperinteestä ovat olleet hyvin suosittuja ympäri Suomen.

Kausiasukkaiden osuus ympäristö- ja kylätoiminnassa.

- Ympäristöjen kunnostaminen ja ennallistaminen sekä talkootyöt.
- Voivat tarjota myös pientä ansiomahdollisuutta tai jopa osaelinkeinoa mm. ympäristöyrittäjänä.
- Oman kausiasunnon ja sen ympäristönhoito tarjoaa mielekästä tekemistä.

Konkreettista tekemistä ja luonnon monimuotoisuuden tukemista

- Ympäristötöiden tekemiseen Maaseudun Sivistysliitto on järjestänyt lyhytkursseja, joihin on osallistunut useita kymmeniä ihmisiä, myös monipaikkaisia.
- Liikunnalliset ympäristötyöt sisätyötä etänä tekevän ihmisen vastapainoksi. Metsänhoidolliset työt, maisemaraivaukset, vieraslajitorjunta, ympäristörakentaminen jne.

Perinnerakentaminen ja kyläsuunnittelu

- Pisteaidan ja lahopuuidan rakentaminen kuten kaikki perinnerakentaminen, ovat konkreettisia kursseja ja työnäytöksiä, joihin osallistuvat niin maaseudun vakituiset asukkaat kuin kausiasukkaat.
- Kyläsuunnittelu kokoaa kaikki kylän asioista kiinnostuneet oman kylän kehittämiseen.

Luontokohteiden kunnostus yhdessä

Luontokohteet ovat usein innoittavia mutta vähän unohdettuja kohteita.

Sahinsalo on porrasputous Kontiolahdella on mielenkiintoinen luontokohde. Usein monipaikkaiset ihmiset ovat näistä yhtä hyvin perillä kuin paikalliset ihmiset.

Moottorisahaveisto

Moottorisahaveisto saa hyvin liikkeelle kausiasukkaita.

MSL-verkko-opiston verkkokurssilla tutustut moottorisahaveiston perusteisiin, opit suunnittelemaan veistoksen ja veistämään turvallisuus huomioiden.

Oppimateriaali soveltuu itsenäiseen opiskeluun, mutta sitä voidaan hyödyntää myös osana veistokurssia.

<https://moodle.msl.fi/course/view.php?id=150>

***Mitä on monipaikkaisuuden
kulttuuri?
Matkailua ja elämyksiä kylillä***

Visit ITE

KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

MAASEUDUN
SIVISTYSLIITTO

ELÄMYKSIÄ KYLILLÄ

VISIT ITE-PROJEKTI 2021-2022

Maaseudun Sivistysliitto

Karvia, Lapinlahti, Padasjoki, Pello

TAVOITTEET

- Yhteisen kehittämistyön alusta kokeiluun
- Kuntien sparraaminen ja innostaminen
- Hyvät käytännöt, ideat ja menetelmät jakoon
- Viestintä ja näkyvyys kohteille
- Askelmerkit ja visio tulevaisuuteen

Visit ITE
KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

HAVAINTOJA JA NOSTOJA KUNTIEN PALAUTTEESTA

MENTOROINTI MAHDOLLISUUTENA

- Hyvien toimintatapojen ja käytäntöjen jakaminen
- Rohkaiseviin esimerkkeihin tutustuminen

IDEOIDEN KERÄÄMINEN JA JAKAMINEN

- Uudet ideat ja oivallukset talteen
- Kuka tarttuu ja toteuttaa?
- Kuinka kunta voi ottaa mahdollistajan roolin?

VIESTINTÄ – HAASTE JOKAISELLE

- Työkalut tiedossa, mutta suurin ongelma on ajan puute
- Verkostoitumalla ja keskittämällä voimaa?

MITÄ TEHTIIN?

TOIMENPITEITÄ KUNTIEN KANSSA

- Keskustelut ja vierailut kunnissa
- Kehittämiskohteiden valinta vuodelle 2022
- Kehittämistyötä kunkin kunnan kanssa erikseen

YHTEISET TOIMENPITEET

- ITE-matkailukampanja somessa kesällä 2022
- Webinaareissa yhteistä ideointia ja suunnitelmien sparrausta

Visit ITE
KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

TUNNISTETTUJA TARPEITA

VERKOSTOT JA HAASTEET

- Valtakunnallinen ITE-kohteiden/toimijoiden verkosto puuttuu
- ITE-kohteiden kytkeytyminen paikallisiin verkostoihin ja palveluihin
- MSL kantaa asiantuntijuutta, mutta ei mahdollisuutta ottaa vastuuta laajoista uusista kokonaisuuksista
- Verkkoalustan ja toimintamallin konseptointi
- Kestävän ITE-matkailun periaatteiden kirkastaminen
- Toimija-analyysi, palvelupolut ja työkalut

Visit ITE

KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

MAHDOLLISUUKSIA

- Kohteiden uniikkius ja ainutlaatuisuus
- Kohteita ympäri Suomen, syntyy ja löytyy myös uusia
- Kasvava kiinnostus kotimaan matkailukohteita kohtaan
- Monipaikkaisuus lisää ympärivuotista kiinnostusta syrjäisempiinkin kohteisiin
- Kohteiden potentiaali luontomatkailukohteiden “sisartuotteina”
- ITE-kohteiden yleinen potentiaali: laajat kohderyhmät
- MSL:n tietovarannot ja aineistot

Visit ITE
KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

KEINOJA

- Verkoston perustaminen, yhteiset kokeilut
- Vertaisoppiminen ja benchmarkkaus
- Tunnistetaan kuntien rooli mahdollistajana
- Yhteistyön tiivistäminen kuntien ja matkailun palvelutuottajien kesken
- Kulttuuri- ja luontomatkailutuotteiden yhdistäminen
- Rahoitusinstrumenttien tunnistaminen ja hyödyntäminen

Visit I T E
KULTTUURIMATKAILUN KEHITTÄMISPROJEKTI

MISTÄ LÖYDÄN TIETOA ITE-KOhteista?

visitite.fi

- Yleisölle avoimien ITE-taidekohteiden haku Maaseudun Sivistysliiton ylläpitämällä ITE-taiteen sivustolla
- raiya.kallioinen@msl.fi

HANKKEEN TUOTOS

- ITE-taidekohteista koottavat temaattiset / alueelliset reittiehdotukset

***Monipaikkaisuuden tähtihetket!
Tee lähtemisestä ja paluusta
juhlaa!***

Ystäväni-kirja

Ystäväni-kirja on tarkoitettu kunnille käytännön työkaluksi aikuistuvien nuorten kuulemiseen.

Moni toivoisi myös yhteydenpitoa vielä kotikulmien jäätyä taakse. Ottamalla Ystäväni-kirja rohkeasti käyttöön kunnissa voidaan oppia lisää omien nuorten aikuisten ajatuksista, ja siitä, mitä he toivovat kotiseutusuhteeltaan jatkossa.

Puhumalla parempia päätöksiä

Kehitämme kuntien osallisuusprosesseja, fasilitoimme keskustelu- ja yhteisökehittämistilaisuuksia ja järjestämme koulutuksia.

Maahenki: Virpi Harilahti-Juola, +358 40 678 1968 virpi.harilahti-juola@msl.fi

Kiitos! Ollaan yhteydessä

Maaseudun Sivistysliitto (MSL) on valtakunnallinen aikuiskoulutus- ja kulttuurijärjestö, joka tukee maa- ja kylähenkistä elämäntapaa, ihmisten omaehtoisesta kasvua, luovuutta, yhdenvertaisuutta sekä ihmisen ja luonnon välistä vuorovaikutusta ja kumppanuutta

- Koulutus – iloa oppimisesta kansalaistoiminnassa: virpi.skippari@msl.fi
- Osallisuus – kunnille, jotka haluavat kuulla kuntalaisiaan: virpi.harilahti-juola@msl.fi
- Ympäristö – ympäristö- ja ilmastotekoja yhdessä kyläläisten kanssa: timo.reko@msl.fi
- Taide – kokemisen ja tekemisen lumoa: helka.ketonen@msl.fi
- Ajatuspaja Alkio – ideoiden idättämö: pauliina.maukonen@msl.fi

Tutkimuksia ja keskustelutallenteita monipaikkaisuudesta:

<https://ajatuspajaalkio.fi/julkaisut/>

- raportti Iskunkestävästä yhteiskunnasta
- keskustelutilaisuustallenteet "Miten lisätä alueiden elinvoimaa?" ja "Maaseudun paikka ja elinvoima"
- tutkimus alueellistamisen vaikutuksista (case Kuhmo)